

Poul Schlüters tale ved Folketingets åbning

Taler

Poul Schlüter
Statsminister

Dato

1. oktober 1991

Sted

Christiansborg

Det er i dag tiende gang, jeg står her på Folketingets talerstol for at indlede folketingsåret med den redegørelse, grundloven foreskriver.

Naturligvis er der her i Tinget forskellige opfattelser af, hvor godt – eller måske mindre godt – vi har brugt de forløbne ni år, men vi mener, at det er lykkedes for os i løbet af disse år at dreje udviklingen i Danmark i en mere positiv retning, og vi ønsker at føre udviklingen videre efter de linier, som har præget de forløbne ni år.

Når det er lykkedes at fastholde en positiv udviklingslinie, skyldes det naturligvis ikke de to nuværende regeringspartier alene. I løbet af de ni år har tre andre partier – CD, Kristeligt Folkeparti og Det Radikale Venstre – deltaget i regeringsarbejdet. Både i de perioder, hvor de har været med i regeringen, og i de perioder, hvor de har stået udenfor, har de bidraget til at fastholde den linie for genopretningen af dansk økonomi, som blev lagt for ni år siden. Uden denne loyalitet over for de overordnede hensyn fra de tre partiers side havde det ikke været muligt at opnå så positive resultater. De tre partier fortjener en varm tak for denne medvirken.

Internationalt lever vi sandelig i en meget spændende tid. Forandringen af vort

hidtidige verdensbillede sker jo i et tempo, som vi næppe kunne have forestillet os blot for et par år siden. Vi ser nye og gode perspektiver samtidig med, at vi må forudse, at vi skal igennem en omstillingsproces, som godt kan vise sig at blive nok så problemfyldt.

Med begivenhederne i Sovjetunionen den 19. august og de følgende dage skete der en dramatisk acceleration af den udvikling, som længe har været i gang: opbruddet i Østeuropa, Tysklands forening og nu altså den nye russiske revolution – et fantastisk forløb, som mange af os knap havde turdet håbe på at komme til at opleve. Selvom vi fornuftigvis må tage en lang række forbehold, både når vi analyserer situationen, og især når vi skal overveje konsekvenserne, kan vi alligevel fastslå, at nu er det sket: En ideologi og et system, der udviklede sig til et mareridt med ulykke og ufrihed for millioner af mennesker til følge, er nu lagt i graven. Det 20. århundrede, som har været hærget af aggressive ideologier, ser nu ud til at kunne gå til ende med en almindelig opslutning omkring det, som vi i så mange år har kaldt de vestlige værdier – demokratiet og respekten for menneskerettighederne – værdier, som vi vil glæde os til at dele med resten af verden.

Globalt set har vi grund til at tro, at den gunstige udvikling, som det forbedrede forhold mellem USA og Sovjetunionen allerede har befordret, nu vil blive yderligere forstærket. Med sit epokegørende udspil for få dage siden satte præsident Bush trumf på. En række dybtgående reduktioner i det amerikanske forsvarsberedskab i form af nukleare våben er allerede besluttet ensidigt. Hvis og når disse skridt følges op af tilsvarende sovjetiske, hvad vi kraftigt må opfordre til, er der tale om den mest dramatiske ændring af de sikkerhedspolitiske grundvilkår i mange årtier.

Vi har allerede set, hvordan der er ved at blive løst op for en række af de

regionale konflikter, der fremstod som en art biprodukter af modsætningsforholdet mellem Øst og Vest.

Og i Golfen, hvor en desperat diktator med et overdimensioneret militærapparat troede, at han ustraffet kunne begå aggression, så vi, at verdenssamfundet kan reagere med beslutsomhed. Efter at vi igennem mange år næsten havde lært at leve med FN-systemets begrænsede muligheder for at handle, har vi nu grund til at håbe på, at de oprindelige intentioner bag pagten kan komme til udfoldelse. Det er en udvikling, som vi støtter af al magt.

Men det er naturligvis i Europa, vi klarest og mest direkte vil opleve opbruddets følger på godt og ondt. Med erfaringerne fra Central- og Østeuropa har vi fået en forsmag på, hvad der venter: på den ene side friheden og alle de nye muligheder, på den anden side alle problemerne, som viser sig, når man begynder at røre ved de stivnede strukturer, afsløringer af utrolig ineffektivitet og spild og følgerne af en ophobet rovdrift på miljøet. Samtidig kommer etniske problemer og nationale modsætninger, som de gamle regimer nok havde lagt låg på, men netop ikke havde kanaliseret ind i holdbare løsningsmodeller, til syne. Borgerkrigen i Jugoslavien er et forfærdende vidnesbyrd herom, men andre konflikter lurer.

På os i Vesten, som har været begunstiget af en udvikling i frihed og af et effektivt økonomisk system, hviler der nu et tungt ansvar for at træde hjælpende til. Mange grunde taler derfor. Det er sådan set mindre afgørende, om man lader sig drive af næstekærlighed eller af velforstået egeninteresse, det afgørende er, at der handles og handles hurtigt. Hastigheden er især afgørende, når det drejer sig om hjælp i form af fødevarer og medicin i truende nødsituationer.

På lidt længere sigt er den mest perspektivrige indsats, vi kan yde, forskellige former for teknisk bistand og rådgivning til fremme af den uhyre omstillingsproces, som nu forestår. Adskillige programmer, især i EF-regi, er allerede besluttet, og her kan vi med god mening på nationalt plan supplere med det, vi hver for sig er gode til, sådan som det også fremgår af den plan for bistanden til Østeuropa, som regeringen netop har lagt frem.

Det er åbenbart, at der vil være et kolossalt behov for investeringer i alle de lande, som nu står foran denne vældige omstillings- og moderniseringsproces. Det er lige så klart, at de midler, der vil være til rådighed, er begrænsede. Det nødvendiggør, at der udfoldes store bestræbelser på at sikre, at indsatsen kanaliseres de rigtige steder hen. De internationale finansielle institutioner, herunder den nye Østbank, er langt inde i disse overvejelser.

Forholdet mellem de enkelte lande, der var underlagt den gamle kommandoøkonomi, udgør et særligt problem i den nuværende fase. Det gælder de østeuropæiske lande i forhold til Sovjetunionen, hvor jo samhandelen, bl.a. energiimporten, var baseret på varebytte, og det gælder ikke mindst de baltiske lande, der nu skal opbygge nye og sammenhængende økonomier. Naboforholdet gjorde det naturligt, at de nordiske lande, ikke mindst Danmark, gik i spidsen og støttede de baltiske landes frigørelsesproces, og lige så naturligt vil det være, at vi også yder en særlig indsats i forhold til disse tre nye lande i den kommende tid.

Danmark bidrager aktivt til gennemførelsen af et europæisk energicharter, som kan vise sig at blive et vigtigt grundlag for udviklingen af de økonomiske relationer mellem de tidligere østbloklande og Vesten.

Hele processen skal jo føre til, at de tidligere kommunistiske lande bliver i stand til at producere varer, som også kan sælges på verdensmarkedet. Det kan betyde øget konkurrence også over for danske erhverv, men de har reageret positivt over for den mulighed, og regeringen ser sådan på det, at selvom det skulle rejse problemer for virksomheder og for brancher i Danmark, så må vi betale den pris. Det vil også være den holdning, vi vil indtage over for vores partnere i EF.

Samhandel og samarbejde i det nye Europa bliver arbejdstitlen for de kommende mange år. De kanaler, som dette arbejde skal følge, vil være mange. Eksisterende samarbejdsstrukturer vil få nyt liv, og flere vil sikkert komme til. Inden for de sidste år har vi kunnet glæde os over, at CSCE, Konferencen om Sikkerhed og Samarbejde i Europa, fra at være en proces nu er ved at antage faste konturer. Vejen frem ad denne vej vil få vor uforbeholdne støtte.

Når det gælder ansvaret for vor umiddelbare sikkerhed, er det fortsat NATO, som er forankringen, et NATO, som tilpasser sig de ændrede vilkår, men som er rede til at give en troværdig garanti for vor sikkerhed. Omfanget af de tilpasninger, som NATO-alliancen står over for, får man et godt billede af ved at studere præsident Bushs nye initiativ.

Selvom klimaet i Europa er blevet afgørende ændret, er usikkerheden i mere teknisk-militær forstand dog fortsat en faktor, vi er nødt til at kalkulere med. I Sovjetunionen er der fortsat ophobet en formidabel militær kapacitet, og vi har endnu til gode at se, hvordan dette land – eller disse lande – vil definere interesserne i forhold til den omkringliggende verden.

Endelig er der grund til at understrege betydningen af, at NATO gennem sin blotte eksistens bibringer det samlede europæiske sikkerhedsbillede et vigtigt element af stabilitet og forudsigelighed. På den måde kan man sige, at NATO allerede har bidraget positivt til ændringerne i Central- og Østeuropa. Det er jo egentlig også tankevækkende, at vi oplevede, at Boris Jeltsin midt under kupforsøget ringede til NATO's generalsekretær. Regeringen vil aktivt deltage i dialogen med vore NATO-partnere om den fornyelse og den justering af alliancen, som den nye europæiske udvikling tilsiger.

En stadig vigtigere rolle i de kommende år er tiltænkt EF og det politiske samarbejde i tilknytning dertil. EF er en krumtap i den samlede europæiske udvikling. Forhandlingerne om henholdsvis økonomisk og monetær union og politisk union er nu ved at nærme sig den afsluttende fase, og vi har grund til at tro, at de vil kunne færdiggøres med et positivt resultat i år.

Med det forbehold, der altid må tages, når der er tale om 12 suveræne aktører, tegner der sig et billede af en traktatændring, som logisk kompletterer og bygger videre på Fællesakten fra 1986. Vi vil se en udbygning af de enkelte samarbejdsområder, visse, men dog forholdsvis begrænsede institutionelle ændringer samtidig med en øget vægt på relationerne udadtil ikke mindst i lyset af den udvikling, jeg netop har omtalt. Mere skal jeg ikke sige ved denne lejlighed om substansen i forhandlingerne. Det er jo stof, som er velkendt af Tingets medlemmer, og det er i alle tilfælde spørgsmål, som vi får rig lejlighed til at diskutere grundigt igennem siden hen.

Men jeg vil gerne komme med et par betragtninger om den ånd, hvori vi bør tage stilling til den igangværende reform af EF-samarbejdet. Ikke mindst i lyset af den samlede europæiske udvikling har vi en klar egeninteresse i, at EF-samarbejdet udvikler sig på en dynamisk måde – af mange grunde. Jeg skal blot nævne tre:

For det første vil der i de kommende mange år blive brug for en ekstraordinær kraftanstrengelse i forhold til den tidligere kommunistiske del af Europa. Forudsætningen økonomisk, handelsmæssigt og politisk er et EF, som så har kræfter til at løfte den opgave. Det er mit klare indtryk, at de østeuropæiske lande selv er enige i denne sammenhæng.

For det andet har en række europæiske lande, flere af de nuværende EFTA-lande og visse af de østeuropæiske lande tilkendegivet ønske om medlemskab eller, som en mellemstation på vejen dertil, en form for tæt tilknytning til EF. Det, disse lande stræber imod, er EF med dets iboende dynamik, sådan som den bl.a. fremgår af de aktuelle unionsplaner, og ikke en svækket eller statisk udgave af samarbejdet.

For det tredje har opbruddet i Central- og Østeuropa og tilsynekomsten af gamle etniske og nationale stridsspørgsmål ikke kunnet undgå at give os alle associationer om et Europa fra en svunden tid. Som Frankrigs præsident Mitterrand så malende har udtrykt det, skal vi faktisk vælge mellem en vej, der fører frem til det 21. århundrede, og en, der fører tilbage til det 19.

Varetagelsen af Danmarks åbenbare interesser efterlader ingen tvivl om, hvilken

vej vi bør vælge. Regeringen vil derfor lægge op til, at vi fortsætter den konstruktive linje, som blev indledt med fremlæggelsen af det danske memorandum fra oktober sidste år og de danske traktatforslag, som vi præsenterede i foråret.

Sveriges ansøgning om medlemskab af EF tillægger vi den største vægt, også af hensyn til det videre nordiske samarbejde. Når på et tidspunkt alle nordiske lande måtte være medlemmer af EF, vil vi i fællesskab med tyngde kunne tilføre EF-samarbejdet værdifuld inspiration, og det regionale samarbejde, vi nu i mange år har praktiseret med så smukke resultater, vil blive revitaliseret. Men indtil vi kommer så langt, vil regeringen aktivt arbejde for, at der bliver fundet en tilfredsstillende forhandlingsløsning vedrørende det såkaldte EØS-samarbejde mellem EF og EFTA-landene.

Det er regeringens opfattelse, at de igangværende GATT-forhandlinger bør føre til en yderligere liberalisering af verdenshandelen. Afviklingen af handelshindringer vil give danske virksomheder muligheder for at opdyrke nye markeder.

Det er på hele denne internationale baggrund, med de muligheder og med de problemer, den stiller os over for, jeg på regeringens vegne i dag indbyder alle Folketingets partier til at deltage i et samarbejde for at løse vore mere hjemlige opgaver.

Jeg ved godt, hvad vi alle er enige om at prioritere højest: at få skabt grundlaget for øget vækst i dansk produktion og beskæftigelse og dermed for en mærkbar

nedgang i den alt for store arbejdsløshed. Vi står i dag med langt bedre muligheder for at løse den opgave, end vi har gjort gennem mange år.

Vores økonomiske handlefrihed har i mange år været stærkt begrænset af den kendsgerning, at vi havde et betydeligt underskud på betalingsbalancen og en alt for høj inflation, men de problemer er jo nu løst. Vi har i de sidste par år haft et rimeligt overskud – for nu at sige det behersket – og vi har stabile priser. Det giver os et bredere økonomisk-politisk spillerum.

Jeg vil alligevel gerne understrege, at selv om vi har fået større muligheder, så er de ikke ubegrænsede. Vi har et stort underskud på statsfinanserne, og vi har en stor statsgæld. Renterne af statsgælden udgør næsten 60 mia. kr. om året. Det er derfor en uomgængelig nødvendighed i de kommende år at få fjernet underskuddet på statens finanser, så vi kan begynde at nedbringe gælden. Selvom vi ikke længere skal koncentrere kræfterne om at fjerne underskuddet på betalingsbalancen og bekæmpe højinflationen, skal vi sørge for at fastholde overskuddet og at bevare lavinflationen.

Under afslutningsdebatten i foråret bebudede jeg på regeringens vegne, at vi ville tage initiativ til en bredt anlagt indsats imod arbejdsløsheden, når vi mødtes igen her i efteråret.

I mellemtiden har vi analyseret problemerne, og vi har udformet en lang række forslag til initiativer, som hver for sig kan give et bidrag til en forøgelse af beskæftigelsen. Nogle af dem har fundet udtryk i regeringens finanslovsforslag, andre har fundet udtryk i den redegørelse, som blev udarbejdet i forbindelse

med den beskæftigelseskonference, der blev afholdt for 3 uger siden.

Lad mig om denne konference sige, at det naturligvis ikke var hensigten, at der på den skulle forhandles, men vi fandt det værdifuldt at udveksle synspunkter med repræsentanter for arbejdsmarkedet og erhvervslivet og høre, om de havde andre eller bedre ideer.

Som det var venteligt, var der ikke overensstemmelse mellem synspunkterne på alle områder, men vi fik alligevel et klart indtryk af, at der fra alle sider var en stærk ansvarsfølelse over for den fælles opgave og en betydelig åbenhed over for løsningen af problemerne. Det er betydningsfuldt, for vi får ikke den nødvendige vækst, hvis ikke vi alle – regeringen, Folketinget, arbejdsmarkedets og erhvervslivets folk – trækker i samme retning.

Regeringen er åben over for forhandlinger om alle de initiativer, der er skitseret både i finanslovsforslaget og i den redegørelse, jeg før nævnte, ligesom vi naturligvis gerne forhandler ideer og forslag fra Folketingets partier eller andre.

Men der er nogle helt grundlæggende betingelser, der må være opfyldt, hvis vi skal skabe basis for en væsentlig og varig formindskelse af ledigheden. For det første må det ikke gå ud over prisstabiliteten eller betalingsbalancen – vi skal bevare stabile priser og overskud på betalingsbalancen – og for det andet må det ikke ødelægge vore muligheder for at få nedbragt underskuddet på statsfinanserne i de kommende år. Hvis vi ikke holder fast ved disse betingelser, vil vi igen i løbet af kort tid stå i en situation, hvor den økonomisk-politiske handlefrihed bliver meget begrænset. Det betyder derfor, at det er i den private

sektor, vi skal skabe væksten i de kommende år, først og fremmest i de erhverv, der konkurrerer med udlandet. Der er ikke plads til en vækst, der alene er fremkaldt af en forøgelse af den indenlandske efterspørgsel, det er fortsat eksporterhvervene og de importkonkurrerende erhverv, der skal være drivkraften i væksten.

Der har i sommerens løb været fremsat tanker om, at vi kunne få en hurtig nedgang i arbejdsløsheden ved at forøge beskæftigelsen i den offentlige sektor, bl.a. med det argument, at det stort set ville være statsfinansielt neutralt. Regeringen lægger stor vægt på at erstatte passiv forsørgelse med aktiveringsinitiativer, og det er i høj grad med sigte på det, at vi har nedsat en socialkommission. Jeg vil derfor heller ikke udelukke, at der kan være tilfælde, hvor det i den nuværende situation kan være fornuftigt at søge at aktivere f.eks. ledige unge ved midlertidigt at lade dem udføre arbejde, som kan afvikles igen, efterhånden som beskæftigelsessituationen bedres.

Men jeg må samtidig understrege, at hvis vi i større omfang gik den vej og iværksatte job, som ikke kan afvikles igen, skabte vi bare problemer på lidt længere sigt. Hvis vi forsøgte at afskaffe arbejdsløsheden ved at udvide den offentlige sektor, ville vi sætte overskuddet på betalingsbalancen over styr, og samtidig ville vi på længere sigt skabe store statsfinansielle vanskeligheder. Når vi derimod satser på at formindske ledigheden ved at fremme væksten i den private sektor, vil det i sig selv bidrage til at fjerne underskuddet på statsfinanserne. Dagpengeudgifterne falder, og skatteindtægterne stiger – og det har vi brug for – men den virkning fik vi jo ikke, hvis vi nedbragte arbejdsløsheden ved at ansætte flere i den offentlige sektor. For det første ville det ikke være finansielt neutralt, og selvom det var tilfældet, ville forøgelsen af beskæftigelsen ikke bidrage til at formindske underskuddet på statsfinanserne. Og hvis vi skal fjerne det underskud – og det skal vi jo – ville der kun være to muligheder: massive besparelser på andre områder eller en forøgelse af skattetrykket, og det er ikke tiltrækkende perspektiver. Derfor må vi slå fast i dag, at den stramme offentlige udgiftspolitik skal fastholdes. Det udgiftspolitiske måltal på 245 mia. kr. ligger

fast, og udgiftskrævende initiativer skal kompenseres krone for krone.

Den første forudsætning for, at vi kan få den nødvendige vækst i den private sektor, er, at vi fortsat forbedrer konkurrenceevnen over for udlandet. Vi har kunnet glæde os over, at der i de seneste år har været vist en meget betydelig og betydningsfuld tilbageholdenhed i lønudviklingen, og det er mit indtryk, at der er en stærk forståelse hos arbejdsmarkedets parter for, at den tendens skal fortsætte. Det glæder jeg mig over, for det har jo haft en klart positiv virkning. Det er da rigtigt, at der siden 1986 er sket en nedgang i beskæftigelsen trods den udviste løntilbageholdenhed, men jeg synes, det er væsentligt at bemærke, at mens industriens produktion fra 1986 til 1990 kun er steget med ca. 2 pct., er industrieksporten i samme periode mængdemæssigt steget med hele 24 pct. Det betyder jo, at der i disse år er skabt ca. 60.000 nye arbejdspladser i eksportindustrierne, og at den samlede tilbagegang i beskæftigelsen skyldes den afmatning på hjemmemarkedet, som var nødvendig efter forbrugseksplosionen i 1985-86.

Men det er ikke tilstrækkeligt til at sikre en rolig og behersket omkostningsudvikling, at der er denne forståelse hos arbejdsmarkedets parter. Vi må lære af erfaringerne, også de dårlige erfaringer. I 1986 var der ca. 220.000 arbejdsløse, og vi måtte konstatere, at selv ved denne relativt høje generelle ledighed begyndte vi at støde på flaskehalsproblemer, som var produktionshæmmende og skabte lønglidning. Det fortæller os, at der er noget galt med strukturerne på vort arbejdsmarked, når vi allerede ved så høj en ledighed kunne løbe ind i den slags problemer, og det kan naturligvis gentage sig, og det må vi hindre. Det er til dels et uddannelsesproblem – det har vi taget fat på, og vi skal givet fortsætte ad den vej – men det er ikke mindst et spørgsmål om at gøre vort arbejdsmarked mere smidigt, f.eks. ændre nogle strukturer, der virker som en bremse på bevægeligheden mellem forskellige fagområder, og disse problemer skal regeringen og arbejdsmarkedets parter finde en løsning på.

Samtidig er det nødvendigt, at vi beskæftiger os alvorligt med strukturen i vort dagpengesystem og til en vis grad også lønstrukturerne. Regeringen peger på en række initiativer, som vi gerne vil forhandle med både Folketingets partier og arbejdsmarkedets parter. Vi mener, at arbejdsmarkedet i langt højere grad end nu må bidrage til finansieringen af dagpengeudgifterne, og at statens andel af finansieringen bør falde tilsvarende. På den måde sikres det, at parterne får et større direkte ansvar for at sikre beskæftigelsen, og der vil komme flere i arbejde. Men de penge, det offentlige sparer ved dagpengeomlægningen, skal ikke benyttes til at øge andre offentlige udgifter, de skal komme borgerne og virksomhederne til gode. Derfor skal besparelsen reserveres til lettelser af skatter og afgifter, så vi undgår en forringelse af konkurrenceevnen ved omlægningen. Vi er helt på det rene med, at det drejer sig om særdeles følsomme emner, men under beskæftigelseskonferencen kunne vi spore en erkendelse hos parterne af, at vi bør søge at finde en løsning på problemerne i fællesskab.

Samtidig er der behov for en række initiativer, som kan fremme vor erhvervsudvikling. Vi skal først og fremmest skabe de bedst mulige rammer for erhvervslivet, både med hensyn til uddannelse, forskning og den infrastruktur, som erhvervene har brug for. Vi er også parat til at foretage skatteændringer, som kan medvirke til at stimulere virksomhederne til en forstærket indsats, en effektivisering af erhvervsfremmeindsatsen, øget samarbejde mellem offentlige institutioner og private virksomheder og en omlægning af ulandsbistanden i mere bilateral retning.

Samtidig vil regeringen udbygge markedsorienteringen af den offentlige sektor. Vi skal først og fremmest privatisere, flere opgaver skal løses privat og færre af det offentlige. Der skal udliciteres så mange opgaver som muligt til den private sektor. Der er store produktivetsgevinster at hente, når opgaverne udføres af dem, der kan løse dem bedst og billigst, og derfor skal vi fortsætte med at modernisere, sørge for, at brugerne – det vil sige borgerne – får så stor

indflydelse på driften som muligt.

Der er helt bestemt områder inden for det offentlige, hvor forholdene kan gøres bedre. For at sikre en større frihed for patienterne og for at udjævne ventetiderne fremsætter regeringen f.eks. nu forslag om frit sygehusvalg, og på ældreområdet vil regeringen foreslå, at kommunernes forpligtelse til at sørge for de nødvendige døgntilbud indskræpkes. Gennem forhandling med fagbevægelsen vil vi søge at etablere en ordening, der indebærer, at f.eks. hjemmehjælpere kan få bistand af unge ledige. Det er naturligvis en lang proces at omlægge den offentlige sektor. Vi er i gang dermed, men det er en indsats, som konstant må prioriteres meget højt.

I de kommende år skal vi også gennemføre en række offentlige investeringer, som vil være direkte vækstfremmende, især investeringer i infrastrukturen. Det er regeringens opfattelse, at der vil være god mening i at fremskynde sådanne investeringer, hvis de er rentable og fremmer væksten, men også på andre områder kan vi indrette os sådan, at det bidrager til vækst. Lad mig nævne et par eksempler, som illustrerer, hvor mangfoldige mulighederne egentlig er. Det er regeringens opfattelse, at vi i boligpolitikken skal lægge mere vægt på byfornyelse, vedligeholdelse og eksport – tre områder, hvor der skulle være betydelige beskæftigelsesmuligheder. I 1996 skal København være europæisk kulturhovedstad. Den indsats, det kalder på, kan blive et aktiv for hovedstaden og for landet som helhed, men kan vi skabe vægtige kulturtilbud, som kan være til glæde og berigelse for os selv, er der også grund til at tro, at det kan trække udenlandske turister hertil.

Regeringen har udarbejdet forslag til en lang række konkrete initiativer, som hver for sig og i forening vil styrke den økonomiske vækst, og jeg skal nu omtale de vigtigste af disse forslag. På skatteområdet foreslår regeringen lempeligere

regler for afskrivning af højteknologisk udstyr, og at afgiften på aktieomsætning og kapitaltilførsel bliver nedsat. Som et vigtigt element i erhvervspolitikken er der allerede sket en markant nedsættelse af selskabs- og virksomhedsskatterne, men for yderligere at fremme erhvervsudviklingen ønsker regeringen, at der etableres en uafhængig fond med en grundkapital på op til 2 mia. kr., som overvejende skal finansieres af privatiseringsindtægter. Denne fond skal ikke mindst medfinansiere små og mellemstore virksomheders risikofyldte forsknings- og innovationsprojekter samt deres indsats på eksportmarkederne.

I overensstemmelse med Folketingets dagsorden af 18. april 1991 vil regeringen fremsætte forslag om udvidede rammer for erhvervspolitisk samarbejde mellem virksomheder, stat, amter og kommuner, og som allerede nævnt vil der desuden blive fremsat forslag om, at en række investeringer i infrastrukturen, nemlig på trafikområdet, bliver fremskyndet. Det betyder også flere arbejdspladser. En hurtig vedtagelse af regeringens forslag om Ørestaden og Københavns Havn vil muliggøre en fremskyndelse af mange projekter, og desuden er der nu mulighed for at igangsætte elektrificeringen af jernbanenettet imellem Odense og Padborg, ligesom regeringen vil fremsætte forslag om anlæg af en række højt prioriterede motorveje i hovedstadsområdet samt udbygning af de jyske tværveje, forudsat at de berørte kommuner er villige til at deltage i finansieringen.

Der er allerede oprettet mere end 20.000 ekstra uddannelsespladser, og regeringen vil i 1992 etablere yderligere 5.000 pladser. Hertil kommer, at regeringen vil videreføre aftalen om flere pladser på produktionsskolerne i 1992, men for begge områder gælder, at der først skal opnås enighed om finansieringen som følge af de indgåede aftaler. Desuden foreslår vi gennem en fremsættelse af et lovforslag i denne uge, at den kommunale aktiveringspligt også kommer til at omfatte de 21-24-årige.

Også på boligområdet er der i finanslovsforslaget taget strukturpolitiske initiativer. For at stimulere beskæftigelsen på helt kort sigt vil regeringen foreslå en øget vedligeholdelse af statens ejendomme. Regeringen overvejer desuden muligheden for at præmiere opsparing til efteruddannelse efter samme model som de nuværende opsparingsordninger til uddannelses- og boligformål.

Alle disse mange forslag er fuldt finansierede, så vi kan fastholde målsætningen om en fortsat nedbringelse af underskuddet på statsfinanserne, og regeringen ønsker gerne alle forslagene gennemført i dette efterår. Vi håber, der vil være tilslutning til en indsats af denne karakter, så vi kan få skabt grundlaget for en varig fremgang i produktion og beskæftigelse.

Det er naturligvis rigtigt, hvis nogle vil sige – og det skulle ikke overraske mig – at gennemførelsen af alle disse forslag ikke vil fremkalde en vældig kraftig og øjeblikkelig nedgang i arbejdsløsheden. Det er desværre ikke en realistisk målsætning, som nogen vil kunne indfri, men derimod er det en realistisk vurdering, at vi ad den vej kan formindske arbejdsløsheden med ca. 100.000 i løbet af de næste 5 år.

Vort formål er at skabe øget vækst, men i dag er det jo umuligt at tale om vækst uden samtidig at tale om miljø. De to ting hænger sammen. Vækst er ikke noget godt, hvis det ødelægger vort miljø, men miljø koster også penge. Vore årlige udgifter til miljøformål ligger nu i milliardklassen, og derfor er det vigtigt, at vi prioriterer indsatsen på den rigtige måde, så vi får mest muligt for pengene. Vi vil derfor i nær fremtid komme med et udspil over for Folketinget til en samlet prioriteringsplan for indsatsen i 1990'erne, og det er vort håb, at vi ad den vej kan nå frem til bred enighed om de næste 10 års miljøindsats.

Der er grund til at fremhæve, at udviklingen på energiområdet bidrager meget væsentligt til at øge vore vækstmuligheder. Der er nu udsigt til, at Danmark i år for første gang bliver nettoeksportør af olie og naturgas under et. Samtidig kan vi med vor teknologi og vor know-how medvirke til en betydelig modernisering af samfundene i Central- og Østeuropa og dermed bidrage til en væsentlig forbedring af miljøet og bekæmpelse af den grænseoverskridende forurening.

Regeringen ser med tilfredshed på den aftale, der nu er indgået om handelsrelationerne mellem Færøerne og EF. Sammen med Færøernes landsstyre arbejder regeringen på at tilvejebringe grundlaget for en fremtidig råstofordning, hvorom der forhåbentlig kan træffes aftale mellem hjemmestyret og rigsmyndighederne i løbet af 1992.

I år er den nye råstofaftale for Grønland trådt i kraft. Grønlands hjemmestyre har overtaget sundhedsvæsenet og de to lufthavne Søndre Strømfjord og Kulusuk. Regeringen vil i tæt samarbejde med Landstinget stræbe efter at udvikle råstofsektoren som et væsentligt bidrag til den grønlandske samfundsøkonomi, ligesom vi i øvrigt ser frem til et godt samarbejde med Landstinget.

Det er en spændende tid, vi står over for, både når det gælder udviklingen i Europa, i den øvrige verden og her i vort eget land. Vi skal tage aktivt del i skabelsen af det nye Europa og den nye verdensorden, som er på vej, det vedkommer i allerhøjeste grad os. Jeg synes egentlig godt, jeg vil fremhæve, at der i denne spændende tid har været bred politisk enighed om den holdning, Danmark skulle indtage, og det er regeringens håb, at denne brede enighed vil

kunne bestå, også over for de store beslutninger, vi uvægerlig vil komme til at tage i de kommende måneder og år.

Regeringen indbyder alle Folketingets partier til at samarbejde om løsningen af de store opgaver. Vi fremlægger vore egne forslag, men vi understreger igen, at de er fremlagt til forhandling. Vi er også rede til at se med åbent sind på gode forslag, som fremsættes af partierne uden for regeringen. Det afgørende er, at vi får forstærket dynamikken i vort samfund, at vi får mere vækst og mere beskæftigelse. Det er vort fælles ansvar, et ansvar, som jeg håber at alle Folketingets partier vil leve op til.

Må jeg foreslå, at vi udbringer et »Danmark leve«.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Kilde

folketingstidende.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Det Konservative Folkeparti, Folketingstale, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-schlueters-aabningstale-1991>